

прагматичної основи навчання мови забезпечить опрацювання мовних знаків як смислів, які можна зрозуміти тільки в конкретному дискурсному фрагменті. Комунікативно-прагматичні завдання сприятимуть ефективній комунікативній діяльності студентів.

Висновки. Таким чином, в основу прагматичного компонента процесу навчання мови покладено не те, з чого формально складається висловлення, а те, в умовах якої комунікативної ситуації, з якими намірами здійснюється мовленнєве спілкування і чи досягає воно мети взаєморозуміння або впливу на адресата, що зумовлює необхідність формування в студентів комунікативно-прагматичних умінь і навичок на основі дискурсного навчального матеріалу, який дозволяє відстежити мовленнєву поведінку суб'єктів комунікативного процесу, обрати ефективні комунікативні стратегії й тактики, що, зрештою, уможливить реалізацію продуктивних підходів до навчання мови й підвищить якість мовної освіти.

Перспективи подальших наукових пошуків у контексті окресленої проблеми пов'язуємо з укладанням системи комунікативно-прагматичних вправ для студентів-філологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробйова Л.М. Основи психолінгвістики: підручник / Л.М. Воробйова. – Рівне: Видавець Олег Зень, 2007. – 192 с.
2. Габідуліна А.Р. Навчально-педагогічний дискурс як лінгвістичний феномен / А.Р. Габідуліна // Мовознавство. – 2009. – № 6. – С.70-78.
3. Дружененко Р. Перспективи актуалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови / Р. Дружененко // Українська мова і література в школах України. – 2014. – № 1(130). – С. 15-18.
4. Пентилюк М.І. Теоретичні орієнтири сучасної української лінгводидактики / М.І. Пентилюк // Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей М. Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2011. – С. 6-25.
5. Пентилюк М.І. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови / М.І. Пентилюк, О.М. Горошкіна, А.В. Нікітіна // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 1. – С. 15-20.
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
7. Кибрик А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания / А.Е. Кибрик. – М.: Изд-во МГУ, 1992. – 336 с.
8. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика: учебное пособие / И.М. Кобозева. – М.: Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с.
9. Поставалова В.И. Лингвокультурология в свете антропологической парадигмы (к проблеме оснований и границ современной фразеологии) / В.И. Поставалова // Фразеология в контексте культуры. – М., 1999. – С. 28-37.

Н.В. ШУЛЬЖУК. КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Резюме. В статье в контексте мультипарадигматического пространства современной лингвистики, представленного синтезом двух доминирующих парадигм – прагматической и когнитивной, которые сосредоточены на языке как средстве коммуникации и влияния, определены основные условия и перспективы реализации коммуникативно-прагматической основы обучения украинскому языку в высших учебных заведениях. Констатируется необходимость внесения корректив в содержание учебников по украинскому языку, а также сборников упражнений и заданий, преимущественно ориентированных на лингвоцентрическую презентацию языковых явлений.

Ключевые слова: научная лингвистическая парадигма, коммуникативная лингвистика, когнитивная лингвистика, прагматический компонент обучения языку, коммуникативная лингвистика, лингвопрагматика, коммуникативно-прагматические упражнения, дискурс.

N.V. SHULZHUK. COMMUNICATIVE AND PRAGMATIC OUTLINES OF THE UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING IN THE UNIVERSITIES

The summary. In the context of the multiparadigm sphere of the modern linguistics, that is presented by the synthesis of the two dominative paradigms - pragmatic and cognitive, that are focused on the language as a mean of communication and influence, this article covers the main conditions and perspectives of the realization of the communicative and pragmatic basis of the Ukrainian language teaching in the universities. It is stated that there is the necessity of the corrections in the contents of the Ukrainian language students' books and workbooks, that are mostly oriented on the lingvocentric representation of the language facts.

Key words: scientific linguistic paradigm, communicative methods, cognitive methods, pragmatic component of the language teaching, communicative linguistics, pragmatic linguistics, communicative and pragmatic exercises, discourse.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. Л.Р. Пелех.

Одержано редакцією 01.03.2017 р.

УДК: 378.147:004

О.Г. СМІЛЯНЕЦЬ

ЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СТВОРЕННІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Резюме. У статті розглянуто основні засади використання та значення мобільного навчання у вищій освіті. Проаналізовані можливості, переваги та недоліки технології мобільного навчання для студентів, викладачів у навчальних закладах. Розглянуті перспективи та труднощі застосування мобільних пристроїв для освіти молоді в Україні.

Ключові слова: мобільне навчання, мобільні пристрої, інформаційно-комунікаційні технології, вища освіта.

© О.Г. Смілянець, 2017

Розвиток пристроїв мобільного зв'язку, портативних комп'ютерів, бездротових технологій призвели до радикальних змін в соціальній, економічній та інших сферах життя сучасної людини. Ці ж зміни і торкнулися освіти, освітніх закладів та вищої освіти у тому числі. Сучасні люди стали більш комунікабельною, більш мобільною, все частіше використовує пристрої мобільного зв'язку у своїй діяльності. Майже сто відсотків студентів використовують смартфони та планшети, які мають можливість підключатися до мережі Internet. Тому розгляд напрямків використання мобільного навчання у сучасній вищій освіті стоїть досить актуально для викладачів вузів.

Проблемі застосування та розвитку мобільного навчання у вищих навчальних закладах останнім часом приділяли увагу вітчизняні та іноземні вчені-педагоги. Так, питання мобільного навчання як нової технології професійної освіти у XXI столітті та його значення для дистанційної освіти розглянуто у працях Гуревича Р.С. [3, 113-118]. Напрямки використання мобільного навчання в сучасній освіті розглянуто в роботі науковців Горбатюк Р.М. та Тулашвілі Ю.Й. [2, 31-34]. Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики у вищих навчальних технічних закладах досліджені у працях Рашевської Н.В. [6]. Кислова М.А. досліджувала розвиток мобільного навчального середовища з вищої математики у підготовці інженерів-електромеханіків [4]. Також питання щодо запровадження мобільного навчання у вищу освіту досліджували такі вчені як Золотарьова І.О., Куклев В.О., Лубіна Є.І., Труш А.М. та інші.

Незважаючи на те, що питання мобільного навчання є досить актуальним для сьогодення та цікавить викладачів, багато проблемних питань щодо застосування цієї нової технології навчання є недослідженими. Тому **метою даної статті** є розгляд та аналіз можливостей, переваг та недоліків використання мобільного навчання для студентів, викладачів та освітніх закладів у вищій освіті в Україні. Слід відзначити, що технологія мобільного навчання у вищій освіті це не вигадана технологія, а яка вже існує, яку студенти використовують, і яку викладачі повинні використовувати для поліпшення освітнього процесу.

На сьогоднішній день удосконалення вищої освіти, підвищення якості професійної освіти, застосування новітніх та інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах є актуальними для усіх учасників навчального процесу, ці напрямки тісно взаємопов'язані між собою і активно обговорюються та досліджуються викладачами вищих навчальних закладів України [1, 34-35; 5, 171; 7, 155-161]. Саме запровадження мобільного навчання у закладах вищої освіти є продовженням цих педагогічних досліджень.

Термін «мобільне навчання» (m-навчання) *mobile learning (m-learning)* відноситься до використання мобільних і портативних ІТ-пристроїв, таких, як кишенькові комп'ютери, мобільні телефони, смартфони, ноутбуки і планшети у викладанні і навчанні. Так як комп'ютери та Інтернет стали необхідними освітніми інструментами, технології стали більш портативними, доступними, ефективними і простими у використанні, це відкриває широкі можливості для розширення участі та доступу до інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема в Інтернеті. Мобільні пристрої, такі як смартфони і кишенькові комп'ютери мають набагато більш розумні ціни, ніж настільні комп'ютери, і, отже, є менш коштовний засіб доступу до Інтернету. Впровадження планшетів тепер дозволяє використовувати мобільний доступ до Інтернету з рівною, якщо не більшою, функціональністю, ніж у настільних комп'ютерів.

Мобільне навчання – це реально існуюча, а не теоретична можливість. Завдяки використанню унікальних переваг мобільних пристроїв, ці технології не підміняють, а скоріше, доповнюють існуючі освітні ресурси (підручники, інфраструктуру, обладнання, засоби підготовки і інформаційне забезпечення). Мобільне навчання має на увазі використання мобільної технології як окремо, так і спільно з іншими інформаційними та комунікаційними технологіями, для організації навчального процесу незалежно від місця і часу. Таке навчання може приймати різні форми: за допомогою мобільних пристроїв студенти можуть отримувати доступ до освітніх ресурсів, зв'язуватися з іншими користувачами, створювати контент в навчальній аудиторії та за її межами. Мобільні пристрої здебільшого належать приватним особам, а не організаціям. Вони є найбільш широко використовуваним інтерактивним комунікаційним пристроєм на планеті. Інша найважливіша властивість мобільної технології – її повсюдне використання.

При впровадженні комп'ютеризації навчання є певні обмеження, що пов'язані з апаратним забезпеченням: обладнання коштує дорого, вимагає дбайливого звернення, має значну вагу і може використовуватися строго у відведених для цього приміщеннях. Тепер же у сфері мобільного навчання припускають безперервний і в значній мірі неконтрольований доступ учнів до даної технології. Оскільки доступність мобільних технологій стає дедалі більшою, слід переосмислити потенціал цих технологій у сфері освіти.

Перш за все відмітимо переваги технології мобільного навчання для студентів. Це, перш за все, поліпшення доступу до освіти; використання відносно недорогих повсякденних технологій; можливість навчатися у власному ритмі, в умовах конфіденційності, яка може бути недоступна при використанні комп'ютера або обладнання, що належить іншим особам. Це, також, гарна підтримка для популярних способів взаємодії, наприклад, мобільного доступу до аудіо матеріалів або соціальних мереж; близькість до конкретних навчальних запитів; задоволення інтересів за межами навчальної програми за допомогою доступу до додаткових ресурсів шляхом подкастів або безкоштовних навчальних матеріалів.

Використання мобільного пристрою є частиною сучасного ділового життя, так що мобільне навчання безпосередньо сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців, придбання життєвих важливих умінь і навичок для поліпшення методів роботи. Мобільне навчання сприяє підтримки спілкування, надає можливість для студентів негайно поділитися враженнями від навчального процесу. Технологія мобільного навчання дозволяє краще оцінити знання студентів та дозволити діагностувати можливі проблеми в навчанні, надати швидко психологічну підтримку для молодої людини з групи ризику – через соціальні мережі або за допомогою персонального наставника.

Для освітніх установ технологія мобільного навчання дозволить залучити потенційних студентів з неохоплених груп населення. Також навчальні матеріали стануть доступними більш широкій аудиторії за допомогою подкастів,

мобільних додатків, блогів та електронних книг, які потрапляють в поле зору потенційних студентів. Мобільні технології навчання дадуть: можливість допомагати нужденним соціальним групам, для яких мобільне навчання надає можливість поліпшити їхній життєвий рівень; поліпшити якість викладання; поживити навчальні програми; переосмислити методи навчання і створити кращий зворотній зв'язку із студентами. Саме мобільне навчання дозволить освітнім установам перетворити географічно розосереджених студентів в цінний освітній ресурс завдяки тому, що у них з'являється можливість ділитися місцевими знаннями і результатами досліджень. Також мобільне навчання надає підтримку безперервної освіти та пристосування освіти до нових потреб молоді, заохочення продовження освіти для оновлення та розширення отриманих знань.

Але існують і проблеми запровадження мобільного навчання. Це фінансові проблеми. У ряді спроб впровадження мобільного навчання виробники мобільних пристроїв залучалися в якості спонсорів, завдяки чому організації могли забезпечити цими пристроями значні групи учнів. Цим досягається швидкий старт, але виникають питання про право власності та процедуру підтримки пристроїв в робочому стані. В даний час кращим вважається використання студентами своїх власних пристроїв або надання їм допомоги в придбанні недорогих моделей.

Також освітнім закладам доводиться переконувати викладачів, що мобільні технології - це серйозна підмога для освіти, а не порожня розвага. Досвідчені педагоги побоюються виходу з-під їх контролю навчального процесу, який при мобільному навчанні відбувається з ініціативи студента за межами навчальної аудиторії. До того ж, розробка мобільних додатків вимагає підвищення кваліфікації або залучення фахівців. Педагогам часто не вистачає знань для надання своїм учням можливості використовувати мобільне навчання. Молоді люди можуть знати, як поводитися з мобільними пристроями для простої комунікації, але не в якості навчальних засобів. Також недоліком у мобільному навчанні можна вважати незручність використання мобільних пристроїв; необхідність заряджати його для довготривалого використання; маленький розмір екрана (хоча багато учнів не заперечують проти читання в таких умовах). Погодні умови також впливають на практичність навчання на відкритому повітрі (наприклад, OLPC). Небажаний шум і перерви зв'язку можуть вплинути на якість навчання в громадських місцях та в дорозі.

Провайдери бездротового Інтернету надають ширококутний доступ поряд з бездротовими мережами, але точки доступу невеликі, так що покриття буде незначним, якщо не використовувати роумінг. Супутниковий Інтернет в змозі надати ширококутний доступ де завгодно на земній кулі, але він є найбільш дорогим.

Мобільне навчання вимагає фінансових вкладень та підготовки викладачів. З педагогічної точки зору, освіта може звестися до самоосвіти та поверхневого збирання випадкових фактів, коли глибина розуміння предмета більше не цінується. Тому ми вважаємо, що мобільне навчання є додатковою технологією освіти, яка надає сучасні методи та переваги для навчання молоді, такі як: персоналізація навчання; миттєвий зворотній зв'язок і оцінка результатів навчання; навчання в будь-який час і в будь-якому місці; ефективне використання часу на заняттях в аудиторіях; формування нових спільнот молоді; підтримка ситуаційного навчання; розвиток безперервного «безшовного» навчання завдяки хмарним обчисленням і сховищам даних можна підвищити ефективність навчання; забезпечення зв'язку між формальним і неформальним навчанням; мінімізація наслідків руйнування освітнього процесу в зонах військових конфліктів або стихійних лих; підвищення якості комунікації та управління; максимізація ефективності витрат (Витрати на мобільні технології виглядають досить конкурентоспроможними в порівнянні з витратами на інші подібні ресурси).

Впровадження мобільних технологій в освіту також дозволяє учасникам освітнього процесу вільно переміщатися; розширює рамки навчального процесу за межі стін навчального закладу; дає можливість вчитися людям з обмеженими можливостями; не вимагає придбання персонального комп'ютера і паперової навчальної літератури, тобто економічно виправдано; навчальні матеріали легко поширюються між користувачами завдяки сучасним бездротовим технологіям; інформація в мультимедійному форматі сприяє кращому засвоєнню і запам'ятовуванню матеріалу, підвищуючи інтерес до освітнього процесу. Таким чином, очевидна доцільність використання технологій мобільного навчання та сучасних засобів комунікації в освіті.

Можемо підсумувати, що задача викладачів вищих навчальних закладів - це зменшити недоліки мобільного навчання в освітньому процесі та використовувати його переваги для удосконалення підготовки майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурдейна Л.І. Використання інтерактивних технологій у процесі вивчення циклу математичних дисциплін студентами вищих навчальних закладів торговельно-економічного профілю / Л.І. Бурдейна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2011. – № 20. – С.34-40.
2. Горбатюк Р.М. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти / Р.М. Горбатюк, Ю.Й. Тулашвілі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Вип. 27. – 2013. – С.31-34.
3. Гуревич Р.С. Мобільне навчання – нова технологія професійної освіти XXI століття / Р.С. Гуревич // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № 20 (255). – 2012. – С.113-118.
4. Кислова М.А. Розвиток мобільного навчального середовища з вищої математики у підготовці інженерів-електромеханіків: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті / М.А. Кислова; ДВНЗ «Криворізький національний університет». – Кривий Ріг, 2014. – 273 с.
5. Левчук О.В. Педагогічні умови підвищення якості професійної підготовки фахівців аграрного профілю / О.В. Левчук, К.І. Левчук // Колективна монографія: Сучасні освітні технології у професійній підготовці фахівців аграрного профілю; ВНАУ. – 2015. – С.168-178.
6. Рашевська Н.В. Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики студентів вищих технічних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. – К., 2011. – 21 с.

7. Смілянець О.Г. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці фахівців з економічної кібернетики / О.Г. Смілянець // Педагогічний процес: теорія і практика: збірник наукових праць. Вип. 1. – К.: ЕКМО, 2013. – С 155-161.

Е.Г. СМІЛЯНЕЦ. ЗНАЧЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ МОБИЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В СОЗДАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Резюме. В статье рассмотрены основные принципы использования и значение мобильного обучения в высшем образовании. Проанализированы возможности, преимущества и недостатки технологии мобильного обучения для студентов, преподавателей в учебных заведениях. Рассмотрены перспективы и трудности применения мобильных устройств для образования молодежи в Украине.

Ключевые слова: мобильное обучение, мобильные устройства, информационно-коммуникационные технологии, высшее образование.

O.G. SMILYANETS. IMPORTANCE OF MOBILE TECHNOLOGY EDUCATION ENVIRONMENT CREATING EDUCATIONAL INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

The summary. The article discusses the basic principles of the use and value of mobile learning in higher education. Possibilities, advantages and disadvantages of mobile technology training for students, teachers in schools. Prospects and challenges for the use of mobile youth education in Ukraine.

Key words: mobile learning, mobile devices, information and communication technologies, higher education.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. О.В. Безкорвайна.

Одержано редакцією 03.04.2017 р.

УДК: 378.

А.В. КОЧУБЕЙ, В.А. СТОЦЬКА, М.В. ПІДДУБЮК

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Резюме. У статті досліджено основні положення підготовки фахівців економічного профілю у вищих навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації. Розглянуто інноваційні педагогічні ідеї викладання дисциплін професійного циклу. Досліджено особливості формування професійних компетенцій студентів економічних спеціальностей коледжів. Показано співпрацю університету та коледжу з метою підготовки випускника коледжу до навчання в університеті.

Ключові слова: компетентність, педагогічні інновації, інформаційно-комунікаційні технології, економічні спеціальності, інноваційний проект, співпраця коледжу та університету.

Суспільно-політичний і культурний поступ, наукові й технічні досягнення в різних сферах людської діяльності зумовлюють зростання потреб економіки, безперервні і суттєві зміни в технологіях на ринку праці й збуту, формування єдиного інформаційного простору, зростання потреб у фахівцях економічного профілю; впливають на характер вимог до якості економічної освіти.

Особливої актуальності в ринкових умовах набуває проблема підготовки професійних кадрів для економічних галузей, оскільки сьогодні відбуваються суттєві перетворення в усіх структурах суспільства і загальна демократизація життя передбачають скорочення термінів адаптації випускників до трудової діяльності, підвищення їх мобільності та конкурентоспроможності. З одного боку, завдання підготовки економічних кадрів стає головною метою освітньої логіки спеціального ВНЗ, що вимагає вдосконалених механізмів управління процесом професійного становлення студентів, з іншого боку, створення таких механізмів гальмується недостатньою розробкою наукового питання про умови формування професійної компетенції. Перехід від індустріального суспільства до постіндустріального, а потім до інформаційного визначає якісно новий етап економічної освіти, що передбачає використання у навчальному процесі сучасних інноваційних інформаційних технологій.

Інтеграція України у європейський простір, інформатизація освіти потребують нових моделей підготовки компетентних фахівців, здатних працювати в умовах оновленої економіки.

Однією з пріоритетних тенденцій удосконалення професійної освіти стає орієнтація на забезпечення високого рівня професійної підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Це вимагає від системи освіти постійного вдосконалення, впровадження новітніх педагогічних технологій, ефективного використання інформаційно-комунікативних засобів навчання, забезпечення рівного доступу до освітніх ресурсів всіх бажаючих. Можна констатувати існування як широкого, так і більш вузького тлумачення поняття «компетентність» [1].

Професійну компетентність трактують як характеристику, яка відображає ділові та особистісні якості фахівця, рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для того, щоб досягти мети в певному виді професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця.

У широкому сенсі компетентність розуміють як ступінь соціальної і психологічної зрілості людини, яка передбачає певний рівень психічного розвитку особистості, психологічну готовність до певного виду діяльності, що дозволяє індивіду успішно функціонувати в суспільстві та інтегруватися в нього.

У вузькому сенсі компетентність розглядають як діяльну характеристику, як міру інтегрованості людини в діяльність. А це передбачає певну світоглядну спрямованість особистості, ціннісне ставлення до діяльності та її предметів.